

	душу населения и др.
2. Эффективность промышленного производства	Прямые и косвенные затраты на оплату рабочей силы, включая расходы, связанные с материальным стимулированием, текучестью кадров и прогулами.
3. Динамизм рынка	Объем потребительских расходов на душу населения, ряд неценовых критериев, таких, как послепродажное обслуживание, уровень качества, дизайн. При этом считается, что конкурентоспособность тем выше, чем активнее ведется деятельность компании, непосредственно связанная со сбытом.
4. Развитие финансовой системы	Состояние финансовой системы страны, деятельность коммерческих банков, рынок ценных бумаг.
5. Людские ресурсы	Численность и темпы роста населения и рабочей силы, уровень безработицы, квалификация специалистов и некоторых других критериев.
6. Роль государства	Уровень налогообложения, доля государственного сектора в национальном доходе страны, содержание экономической политики.
7. Ресурсы и инфраструктура	Наличие и потребление ресурсов, определение и характеристика необходимой инфраструктуры
8. Торговая деятельность	Осуществление фирмой торговой деятельности.
9. Политика страны в отношении нововведений	Положение в НИОКР, готовность правительства и руководства фирм к реализации новых идей, освоению новых изделий и производственных процессов.
10. Социально-политическая обстановка»	Величина дохода и его распределение, трудовые отношения в промышленности. Характеризует, насколько политика государства и стратегия промышленных компаний отражают мнения и настроения общества.

Исследования ЮМФ показали, что лидирующее место занимает Япония, далее следуют США, Швейцария, Германия, Дания, Канада, Норвегия.

Наиболее динамичным было признано экономическое развитие в США, Швейцарии, Японии, Германии и Норвегии.

По показателю экономической эффективности промышленного производства первые места занимают Швейцария, Япония, Дания, Германия.

В расчете третьего фактора «динамизм рынка» учитывалось и использование маркетинга. В этой области лидируют фирмы США, Японии и Германии.

По фактору «развития финансовой системы» впереди идут Швейцария, США, Новая Зеландия и Япония.

По уровню квалификации рабочей силы первые места занимают США, Япония, Дания и Канада.

Анализ, проведенный ЮМФ, доказывает, что конкурентоспособность – многогранное понятие, на которое оказывает влияние большое количество факторов. При этом, если качество продукции в каждый отдельный момент представляет собой вполне определенную совокупность ее свойств, то конкурентоспособность ее может значительно меняться в зависимости от изменения таких внешних факторов, как условия реализации, спроса, предложения.

Бойчук А.В.

СИСТЕМА ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ – ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Передумовою стійкого економічного розвитку є макрофінансова стабілізація і побудова оптимально функціонуючої моделі здорових державних фінансів. Саме у сфері державних фінансів концентруються сьогодні в Україні найбільшій й найгострішій макрофінансові проблеми: бюджетний дефіцит, державний борг, оподаткування, фінансові відносини між різними рівнями влади, оптимізація державних витатків тощо.

Фінанси є досить потужною, а деколи і небезпечним важелем у руках державної влади. Використовуючи їх держава може активно впливати на економічний і соціальний розвиток країни як у позитивному, так і негативному плані. Фінанси є могутнім економічним інструментом втручання держави в процес розширеного відтворення, розподілу і перерозподілу частини вартості національного продукту. Маючи об'єктивний характер, вони водночас залежать від суб'єктивних дій держави – фінансових законів і фінансової політики, спрямованих на досягнення окремих цілей регулювання. Фінансова політика і фінансове законодавство несуть на собі відбитки суб'єктивних дій певних груп населення, їхніх інтересів і пов'язані з процесом прийняття рішень у сфері політики, економіки і фінансів.

Фінансово-економічний аналіз функціонування держави становить передумову для розуміння суті і призначення державних фінансів. Державні фінанси є основою економічного добробуту держави і центральною ланкою економічної політики країни.

Загальнодержавні фінанси призначені для забезпечення тих потреб суспільства, які мають загальнонаціональний характер і відображають інтереси держави в цілому. Вони, з одного боку, формують фінансову базу вищих органів державної влади і управління, а з іншого – виступають у їхніх руках інструментом впливу на соціально-економічний розвиток держави. Через загальнодержавні фінанси здійснюється перерозподіл ВВП з метою збалансованого розвитку окремих регіонів. За їхньою допомогою здійснюється також структурна політика, яка покликана забезпечити оптимальний галузевий розвиток країни.

Місцеві фінанси виступають фінансовою базою місцевих органів влади та управління. Вони забезпечують регіональні потреби у фінансових ресурсах, їх внутрішньо-територіальний перерозподіл. Основне призначення місцевих фінансів – забезпечення відносної фінансової незалежності й автономності регіональних адміністративних формувань (областей, районів) та поселень.

Разом з тим, з одного боку, рівень загальнодержавної централізації має бути таким, щоб надійно забезпечувати зага-

льонаціональні інтереси. Нестача коштів у центральних органів влади і управління підриває їх фінансову, а відтак і політичну силу, звужує можливості їх впливу, що може негативно позначитись на країні в цілому.

З іншого боку, рівень загальнодержавної централізації не має підривати фінансову базу регіонів. Місцеві органи влади і управління потребують достатньо фінансових стимулів для ефективної діяльності. Якщо цього не має, місцева влада перетворюється у звичайних виконавців, які тільки отримують кошти, а не заробляють їх самостійно.

Отже, державні фінанси є тією системоутворюючою основою, тим засобом, що забезпечує ефективне функціонування національної економіки.

Бондар О.Л. **ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК МАЛОГО БІЗНЕСУ**

Сьогодні не тільки українська, а й світова економіка знаходиться на стадії серйозних трансформацій, пов'язаних з інноваціями та новими економічними "викликами" ХХІ сторіччя. При цьому дуже важливу роль відіграють процеси глобалізації та формування постіндустріального суспільства. Відбувається перехід на нові технології. Стрімко вдосконалюється технічна база виробництва.

Внаслідок цього відбувається процес інтенсивного розвитку малого бізнесу: розширюються сфери його функціонування та перелік тих функцій, що він виконує. Збільшується питома вага і роль малого бізнесу в розробці та виробництві високотехнологічної продукції. Відбувається більш активна взаємодія малих фірм з великим бізнесом. Зростає роль малого бізнесу в роз'язанні соціально-економічних проблем, таких, як створення нових робочих місць та скорочення рівня безробіття, підготовка висококваліфікованих кадрів.

Економічна природа малого бізнесу полягає в інноваційному, творчо-динамічному комбінванні в межах одного підприємства спеціальних і загальних людських ресурсів, які внаслідок співпадіння їхньої специфічності та їхньої внутрішньої взаємодії створюють нові ринкові цінності й досягають таких результатів, які не в змозі досягти традиційні форми виробництва. Малий бізнес можна вважати особливою формою ділової активності, в якій найбільш ефективно й повно розкривається соціальна основа колективу, що досягає спільних цілей, комбінуються й використовуються внутрішні людські й матеріальні ресурси та значно глибше, ніж у великих соціально-виробничих групах, що природно тяжіють до бюрократизації внутрішнього управління, проявляється раціональність, цілеспрямованість і економічність індивідуальної людської поведінки. Малий бізнес є ризикованою сферою діяльності.

Науково-теоретичні засади розвитку малого бізнесу ще недостатнім чином усвідомлені як на різних рівнях державного управління, так і в системі законодавчої влади та органів місцевого самоврядування. Ці засади й досі не втілилися в цілісну й довгострокову державну стратегію розвитку малого бізнесу, не закладені в цілісному прояві в конкретних законодавчих актах й регуляторних нормах, що могли б сформувати ліберальне регуляторне середовище, побудоване на домінуванні нормативних стимулів, а не заборон і обмежень.

Природа малого бізнесу характеризується тим, що цей сектор значно швидше реагує на зміни ринкової кон'юнктури, і навіть в умовах розвинутої конкуренції він може виявити і заповнити вільну ринкову нішу, розробити і ефективно впровадити новий асортимент продукції і послуг, що користуються попитом. Разом з цим, малий бізнес ефективно перебирає на себе найбільш технологічно ускладнені й ресурсовитратні виробничі операції великих промислових підприємств, що кооперуються з ними на засадах підряду чи субпідряду.

В сфері підприємництва творче ринкове управління полягає в пристосуванні процесів виробництва і розподілу до мінливих умов попиту й пропозиції та в практичному впровадженні сучасних технічних винаходів.

Малий бізнес, таким чином, стає тим сектором економіки, який самостійно або у взаємодії з крупними фірмами і державними організаціями, здатен приймати безпосередню участь у формуванні та стимулюванні позитивних соціально-економічних процесів, багато в чому визначати тенденції розвитку індустріальних країн в найближчому десятиріччі.

Розширення можливостей та збільшення впливу малого бізнесу зумовлює необхідність більш активного використання його потенціалу. Якщо в минулі роки межі використання малих фірм визначалися, в основному, участю у виробництві найбільш простих в технічному відношенні видів продукції, то в сучасних умовах області їх використання можуть та мають бути суттєво розширені. Подібні зміни спостерігаються зараз, вони в повній мірі відповідають направленості тих структурних та технологічних перетворень, що відбуваються в базових галузях промисловості індустріальних країн, присквидшують ці перетворення.

Сучасними тенденціями розвитку малого підприємництва виступають інтенсивні внутрисистемні (в межах малого виробництва) та міжсистемні (крупного виробництва) процеси кооперування і комбінування виробничої діяльності. При цьому невеликі масштаби господарчої діяльності малих підприємств, їх близькість до споживача і тяготіння до локальних ринків зумовлюють найбільшу діяльність системи малого підприємництва на регіональному рівні. Малі підприємства являють собою досить гнучкі форми господарювання, здатні оперативно реагувати на економічні "виклики" сучасності.

До недавнього часу малі фірми функціонували значною мірою на внутрішньому ринку. В сучасних умовах залучення національних економік в світові господарчі процеси та їх глобалізація створюють об'єктивні засади для розповсюдження малих підприємств в світовій економіці.

Серед факторів, що сприяють зміцненню позицій малого бізнесу в економіках розвинених країн належать технологічні, економічні та соціальні. До технологічних факторів належать стрімкий прогрес техніки та технології, розширення діапазону їх використання. Новітнє обладнання в сучасних умовах стає доступним для більшої кількості фірм, в тому числі малих. До найбільш важливих економічних факторів відносять такі: зростання платоспроможного попиту, його диференціювання, збільшення ефективності дрібносерійного виробництва. Соціальні фактори розвитку малого бізнесу – зміни системи цінностей різних прошарків суспільства, збільшення рівня їх освіти та професійної підготовки. Це породжує прагнення до самореалізації та приватної свободи, підсилює економічну активність населення.